

Minoritetsforeldres forståelse for lekens verdi

Hvilken forståelse har minoritetsforeldre for lekens verdi?

Shayan Heidarieh
[kandidatnummer: 8016]

Bacheloroppgave
BMBAC3900

Trondheim, mai 2019

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.



DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning	3
1.1 Valg av tema	3
1.3 Oppgavens mål og oppbygning	4
1.4 Begrepsavklaring	4
1.4.1 Minoritet	4
1.4.3 Verdi	5
2.0 Teori	5
2.1 Lek og lekens verdi	6
2.2 Flerkulturell forståelse	7
2.3 Kulturelle perspektiver	8
2.4 Lekekultur	9
3.0 Metode	11
3.1 Valg av metode	11
3.2 Valg av informanter og forhåndsarbeid av datainnsamling	12
3.3 Gjennomføring	12
3.4 Analyse av data	13
3.5 Forskningsetikk	13
3.6 Metodekritikk	14
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	15
4.1 Minoritetsforeldres forklaring og erfaring fra lek	15
4.1.1 Drøfting	16
4.2 Faktorer på verdisyn	20
4.2.1 Drøfting	21
5.0 Avslutning og videre forskning	24
6.0 Bibliografi	26
7.0 Vedlegg	27
7.1 Intervjuguide	27
7.2 Samtykkeskjema	28

1.0 Innledning

1.1 Valg av tema

Tidligere i år skrev jeg en oppgave der jeg så på hvordan en barnehagelærer oppfattet minoritetsforeldres forståelse for lekens verdi. Jeg intervjuet en barnehagelærer og gjorde flere interessante funn. Blant annet kom det frem at barnehagelæreren erfarte at barnas holdninger til lek ikke var merkbart basert på deres kulturelle bakgrunner. Barnehagelæreren la også vekt på at barnehagen ga minoritetsforeldrene mye informasjon i oppstartsfasen og at etterhvert som de hadde barna sine i barnehagen lærte seg å anerkjenne leken. Basert på disse funnene oppsummerte jeg i lys av Zachrisen (2015) sin forskning om delte lekearenaer, det vil si at barn innenfor rammen av lek, kan ta i bruk sine ulike kompetanser og utvikle disse videre i møte med barnehagens kunnskap og verdier. Da ved å tilpasse leken til den enkelte deltager, vil verdien av lek bli synliggjort, samtidig som det kan gi en forståelse for lekens kompleksitet. Dette legger et ansvar på barnehagelærere der vi av og til må tørre å utfordre hverandres tanker og meninger slik at man faktisk gjør forskjell og går fra det å tenke monokulturelt til å tenke flerkulturelt. For å kunne sette mine funn fra det tidligere prosjektet i perspektiv og for å få en mer kompleks forståelse for hvilke tanker foreldre med minoritets bakgrunn har for lekens verdi, har jeg denne gangen valgt å bruke minoritetsforeldre som informanter.

Lekens verdi er blitt et kjent fenomen over hele verden. Man kan finne utallige artikler i både aviser og forskning der leken og dens verdier og gevinster blir fremstilt som gode måter å utvikle seg på som barn. Likevel kan det tenkes at mange fortsatt vet for lite om lekens verdi og dens betydning for barnas utvikling. I denne oppgaven skal jeg fokusere på hva foreldre med minoritetsbakgrunn mener om lek, og hvilken forståelse de har av dens verdi.

Norge har etter hvert blitt et samfunn bestående av mange ulike kulturer, som gjør dette til et aktuelt tema for meg som om kort tid skal ut å jobbe med barn i et mangfolds perspektiv. Årsakene til at mennesker flytter hit er forskjellige. Noen flytter hit på grunn av jobb eller studier, andre har kanskje ikke tatt valget selv, men må flykte på grunn av uro i hjemlandet. Spesielt den sistnevnte vil da kanskje ikke være like forberedt, fordi de under flukt ofte ikke

vet hvilket land eller hvilken kultur som vill møte dem, eller betydeligere hvilken pedagogikk som utøves blant barn.

I norske barnehager er det stort fokus på lek, barn kan lære og forstå leken gjennom å oppholde seg i barnehagen, men hvilken forståelse vil foreldre ha for lek når deres erfaringer er annerledes enn foreldre som vokser opp i Norge? På grunnlag av dette har jeg formulert problemstillingen som følgende:

”Hvilken forståelse har minoritetsforeldre for lekens verdi?”

1.3 Oppgavens mål og oppbygning

Mitt formål med denne oppgaven er å få et innblikk i hvilken forståelse foreldre med minoritetsbakgrunn har for lekens verdi. Når man skal arbeide i et flerkulturelt samfunn er det viktig å kunne se mer enn kun det som møter en i øyeblikket. For meg er det viktig å kunne skape forståelse for ulike foreldres holdninger til lek, slik at man får en bredere forståelse for hvorfor mennesker tenker og oppfører seg slik de gjør. Ved å få et innblikk i deres tanker vil jeg både få vite hvordan jeg kan informere, og forstå ulike syn på verdien av lek.

For å få et bilde på hvorfor minoritetsforeldre har den forståelsen de har for lekens verdi, har jeg valgt å se på deres erfaringer og tanker for lek, videre vil jeg se på ulike faktorer som kan være en innvirkning på verdisynet informantene har. Jeg har konstruert oppgaven slik at jeg innleder med et teorigapittel der jeg tar for meg relevant teori som kan danne et bakteppe for å gi meg svar på min problemstilling. Deretter vil jeg presentere hvilken metode jeg har brukt og hvordan jeg har jobbet med innsamlede data, for å så til slutt presentere og drøfte funn.

1.4 Begrepsavklaring

1.4.1 Minoritet

Minoriteter kan defineres som en gruppe av en befolkning som er i et mindretall i et storsamfunn, et mengdeforhold. I Norge snakker vi fortrinnsvis om to typer etnisk minoritet. Vi har urfolkene i nord, altså samene og urbane minoriteter, da ment som innvandrere, flyktninger og deres barn. Men vi har også en annen form for minoriteter, dette er kvener, romani, jøder og sigøynere, disse kalles for nasjonale minoriteter. Min målgruppe i denne bacheloroppgaven vil være urbane minoriteter. Selv om man går ut fra at disse gruppene er vidt forskjellige, har de mye av de samme utfordringene, blant annet at storsamfunnet ikke

alltid tar hensyn til at de er kulturelt forskjellige fra majoriteten (Eriksen & Sajjad, 2015, s. 77). Begrepet minoritet kan for noen sees på som noe problematisk, og kan gi en indikasjon på at barnet trenger spesiell tilrettelegging, eller det kan skape et skille mellom oss og de som kan være problematisk for et felleskap. Spernes og Hatlem (2013) beskriver minoriteter heller som en samlebetegnelse om barn som kan være forskjellige ut fra hvilket språk de snakker, hvilken etnisitet eller religion de har. Men de viser også til at i mange sammenhenger forteller begrepet kun om barnet eller foreldrene har innvandringsbakgrunn. Man skal derfor være varsom på bruken av begrepet (Spernes & Hatlem, 2013).

1.4.3 Verdi

For å kunne gå i dybden på å studere lekens verdi koblet opp mot mine funn, vil jeg i dette avsnittet definere hva ordet verdi betyr i denne sammenhengen. Verdi beskrives ofte som kvaliteten i noe, det som bidrar til noe eller som er av det gode. Men begrepet verdi kan også ha flere betydninger og for oppgavens relevans skal jeg se nærmere på egenverdi og instrumentell verdi. Begrepene blir som regel brukt om hverandre. For eksempel tenker vi at barns lek er nyttig fordi det fører til noe annet en lek, og får en instrumentell verdi. Man kan også se at lek er noe vi gjør store deler av livet fordi den har en egenverdi. Argumentet er at man i det lange løp ikke alltid kan gjøre noe kun for at det skal føre til noe godt, men at det skal være godt i seg selv og i et mangfold vil en finne ulikheter i forhold til hva den enkelte regner som verdi og ikke (Sundsdal & Øksnes, 2017).

2.0 Teori

I dette kapitlet vil jeg presentere tre underkapitler med teori jeg støtter meg til i drøftingsdelen.

For små barn vil hjem og barnehage sammen utgjøre helheten i deres liv. Barnas utvikling er i stor grad knyttet til foreldres trivsel og tillit til barnehagen. Det er særlig viktig at de to oppdragelses funksjoner på en måte som fremmer barns trivsel og læring (Drugli 2010: 11). (Glaser, 2017, s. 18).

Dette sitatet viser viktigheten av at vi er avhengige av et godt samarbeid mellom hjem og barnehage. Foreldre skal ha tro på det vi gjør i barnehagen, og om vi graver litt under

overflaten på sitatet over vil det også kunne tenkes at foreldres forståelse for lek vil spille en faktor for den viktige tilliten mellom institusjon og hjem.

Psykologiprofessor Alison Gopnik (2016) reiser spørsmålet om hvordan vi mennesker verdsetter lek. Er leken med på å gi oss noe, eventuelt hvilke gevinster gir leken? Burde man heller gjøre noe annet, noe som kan være like/mer produktivt enn lek? Dette er spørsmål jeg kunne ha stilt meg selv om jeg ikke hadde valgt denne profesjonen. Derfor kan det tenkes at mennesker som ikke er like kjent med fenomenet lek som jeg etterhvert blir, vil stille spørsmålsteget ved det vi driver med i barnehagen. Jeg er nysgjerrig på hva en person av majoriteten som ikke har utfyllende kunnskap om fagfeltet tenker om dette, og jeg antar at det er et stort sprik i responsen fra ulike mennesker, og enda mer mellom mennesker født og oppvokst i andre land enn Norge.

2.1 Lek og lekens verdi

I avsnittet over ser vi at det stilles spørsmål til hvordan vi verdsetter barns lek. For å kunne verdsette lek må man også vite mer om hva lek er. FNs konvensjon om barns rettigheter er en av flere politiske styringsdokumenter som gir oss en beskrivelse på hva lek kan være. Under artikkel 31, paragraf 1, kan man se at lek er beskrevet som noe altoppfattende, der enhver oppførsel, aktivitet eller prosess er satt i gang, styrt og strukturert av barn selv, og som noe som finner sted når muligheten byr seg. Videre uttrykkes det at voksenpersoner kan være med på å skape miljøer der lek foregår men at lek ikke er noe som er obligatorisk og skal være drevet av indre motivasjon, derfor ikke en metode for å nå et mål. Det som kjennetegner lek er ikke produktivitet, men moro, usikkerhet, utfordring og fleksibilitet. Disse faktorene er med på å skape trivsel og videre motivasjon til å fortsette å leke (FN, 2013, S. 5-6).

Rammeplanen (2017) for barnehagens innhold og oppgaver beskriver en mer allsidig side av leken enn det FNs konvensjon om barns rettigheter gjør. Under overskriften ”Barnehagen skal ivareta barns behov for lek”, løftes det blant annet frem at leken skal være en arena der barn skal få mulighet til å utvikle seg innen fagfelt som sosial og språklig samhandling. En slik instrumentell verdi for leken finner man også under barnehagens fagområder i rammeplanen der det står at lek danner et viktig grunnlag for arbeid med de ulike fagområdene. Lekens egenverdi blir også løftet frem med at den skal anerkjennes.

I avsnittet over introduserer jeg lekens instrumentelle verdi og egenverdi og i barnehagesammenheng sees de ofte om hverandre. Forskjellen på disse begrepene er at den instrumentelle verdien sees på som et middel for å realisere noe annet, for eksempel barnehagens fagområder. Lekens egenverdi vurderes som en gode i seg selv, man skal ikke nå et mål, det skal være nok med at det er moro. Disse verdiene vil også vurderes forskjellig ut i fra hvor leken finner sted og det kan være forskjell på hvilket verdi man verdsetter, om man for eksempel leker hjemme eller i barnehagen. Det finnes flere måter å se verdier på, da den er tett knyttet sammen med synet en har på verden og mennesket og derfor kan egenverdi gjerne knyttes til noe grunnleggende. Hvordan man da vurderer disse verdiene vil kunne påvirke vår forståelse for lekens verdi (Sundsdal & Øksnes, 2017, s. 55).

2.2 Flerkulturell forståelse

Å ha kompetanse og kunnskap for det flerkulturelle er nødvendig, for å kunne forstå det samfunnet vi lever i som er preget av et kulturelt mangfold er det forskjelligheter man må ta hensyn til. Hva denne kompetansen og kunnskapen innebærer er mer en det jeg vil presentere under her, men jeg vil for oppgavens relevans ta for meg det jeg anser som betydningsfullt for å få svar på problemstillingen. Jeg har derfor blant annet valgt å se nærmere på to begreper, fordommer og identitet. Fordommer bygger ofte på antagelser man har gjort seg basert på få observasjoner, som er med på å danne et bilde som er ønskelig for den enkelte. Vi analyserer mennesker og kan konstruere de man dømmer til en mer eller mindre negativ motpart. Problemet blir da at fordommer sjelden stemmer og en stor svakhet er at det ikke dekker mangfoldet og forskjellighetene som vi finner i dagens samfunn. Men sannheten er at vi alle har fordommer, det er vår måte å håndtere verden og et verktøy på hvordan man skal samhandle med det en møter (Horntvedt, 2012, ss. 231-232).

Identitet er også en faktor som vil spille inn. Identitet er først og fremst hvordan man blir sett og plassert i forhold til hvilket samfunn man lever i. Man kan i noen tilfeller få tilskrevet en identitet eller konstruere en selv basert på hvordan man selv ønsker å bli oppfattet. Horntvedt (2012) beskriver et eksempel der man ser i hvilke tilfeller man får tilskrevet en identitet. Et slikt scenario passer godt til flyktninger fra Iran, man kommer fra en plass der man lever godt, er økonomisk velstående og har god utdanning, så kommer du til Norge og blir plutselig omtalt som flyktning. En mann utrykte det slik, ” Da jeg kom til Norge, sa alle at jeg var flyktning; min identitet ble flyktning. Jeg hadde ingen tidligere

erfaringer med å være flyktning, så jeg visste ikke hvordan man opptrer som flyktning” (Horntvedt, 2012, s. 235). Å opparbeide seg en identitet er langvarig og krevende, og i verste fall kan en slik prosess være skadelig for mental helse. Selv barn som er født i Norge av foreldre med minoritets bakgrunn kan bli kalt for innvandrere og da fører dette til at barna også må opparbeide seg en identitet de selv ønsker å bli identifisert som eller som foreldrene anser som nødvendig for å fraskrive seg identiteten som innvandrer (ibid, s. 233).

2.3 Kulturelle perspektiver

Foreldre som møter barnehagen kan ha ulike forventninger til hva barn skal lære og hvordan. Sand (2016) viser til flere eksempler som viser foreldres forskjellige tankesett om lek og foreldres møte med barnehagen. I hvor stor grad barnehagen er skoleforbredende eller ikke varierer stor, og om vi ser på USA og England vil man finne et mer skolerettet tiltak i barnehagen enn i Norge. Med dette kan forskjellen være større på hvordan foreldre oppfatter læring i barnehagen, nettopp fordi den norske barnehagen ikke er like skoleforbredende som USA og England.

Flere eksempler på slike forventninger kommer frem, der det blant annet ble gjort en undersøkelse med tyrkiske familier som har barna sine i en Svensk barnehage. Fokuset var å se på hvordan bildebøker ble brukt hjemme hos familiene, for å så se hvordan den samme aktiviteten utspilte seg i barnehagen. Her viste det seg å være et språk mellom hva barnehagen verdsatte og de tyrkiske familiene. Hjemme skulle barna lytte, sitte stille og ikke avbryte de voksne, mens i barnehagen ønsket de aktive barn som skulle avbryte og komme med innspill. Slike ulikheter kunne være med på å skape misforståelser, de tyrkiske barna kunne bli oppfattet som om de ikke skjønnte det som ble lest for de, og barnehagelærerne forsto ikke barnas atferd i lys av kulturforskjellene. Det samme gjelder en undersøkelse som ble gjort i Canada blant foreldre med kinesisk, Indisk og Iransk bakgrunn. Disse foreldrene var opptatt av at barna skulle lese og skrive korrekt fra begynnelsen av og så ikke noe verdi i det som utfoldet seg i lek, som de betegnet som ”lekelse” (Sand, 2016, ss. 101-102).

Når det kommer til barnehagens påvirkning og forlengelse av kultur, er dette en bekymre som kan oppstå hos minoritetsforeldre. En frykt for at barnehagen skal påvirke barns kultur, slikt at det skaper avstand mellom barn og hjem kan være tilstede. Dette gjør at noen foreldre kan bruke ulike strategier for å håndtere denne frykten. Måten å gjøre dette på er å bagatellisere

betydningen av oppholdet i barnehagen, eller ved å bruke hjemmemiljøet som et bolverk mot kulturpåvirkning. For å se om dette var praktiserende blant minoriteter i Norge, ble det gjort en undersøkelse for å se om de ønsket at barnehagen skulle bidra til majoritetskulturell og minoritetskulturell kvalifisering. Det viste seg å være en stor overenstemmelse på at foreldrene ønsket at barnehagen skulle bidra til multikulturell formidling. Av 14 stykker var det kun en mann som mente at det ikke var nødvendig å praktisere en slik pedagogikk, da barnet ikke ville få bruk for morsmålet på eksamener i Norge (Sand, 2016, s. 102).

2.4 Lekekultur

Et kjennemerke ved norske barnehager er at man skal se omsorg, lek og læring som en helhet og at alt som skjer i leksituasjoner ansees å være berikende for barns kognitive og sosiale kunnskap. Blant annet er det stor fokus på frilek og utelek i norske barnehager, og her skal barna bestemme selv hva de skal gjøre. Her er det ikke satt noen begrensninger på hva de skal leke, hvor de skal leke eller hvem de skal leke med. I andre land er det kanskje slik at omsorg og læring er adskilt fra hverandre og det pedagogiske tilbudet sees mer på som formell læring (Sand, 2016, s. 100). Kultur er beskrevet som det motsatte av natur og gjør det derfor lett å se at alle mennesker er kulturelle uavhengig av hvor du er fra. Om man ser på det på denne måten, vil kultur være noe felles for menneskeheten. I tillegg kan kulturelle trekk blant mennesker ha likheter, noe som vil gjøre det klarere å se samsvar og ikke kun forskjelligheter. Kultur er også noe man er vokst opp med og som er med på å forme oss slik at man får en pekepinn på hva som er rett og galt, og hvordan en bør oppføre seg i det miljøet man er i. Derfor kan man tenke at vietnamesere er forskjellig fra iranere, og at somaliere er forskjellige fra nordmenn. Men det er ikke sagt at det er slik i et norsk storsamfunn. Man vil være ulike, det er ikke til å unngå. Er du fra nord i landet vil du kanskje ha et syn på verden, og er du fra sør vil du kanskje ha et annet. Man trenger ikke å reise til andre siden av kloden for å oppleve forskjelligheter. Men poenget er at i Norge er det nå flere tusen innvandrere, og som Eriksen og Sajjad beskriver er det flere av innvandrerne som har på vesentlige områder sluttet å være for eksempel typisk iranske eller somaliske. De har adaptert ”norske” vaner, skikker og normer, de har valgt å forandre livstilen sin (Eriksen & Sajjad, 2015, s. 42).

Kibsgaard (2016) viser til en fortelling der viktigheten av at barn med flerkulturell bakgrunn får bekreftelse på at de tilhører et felleskap. Det vises til Zara 4 på år som kjemper for å både markere og få tilskrevet sin norske identitet i dialogen med morsmålassistenten. Det å kunne kjenne tilhørigheten, gjenkjennelse og trygghet er av stor betydning for hvilken opplevelse barnet erfarer. Det kan være flere grunner til at Zara velger å kjempe for sin identitet på denne måten, og det vil da være vesentlig å se på årsaker. Det kan for eksempel være Zara følte at hun måtte være norsk for å bli regnet med i barnegruppen. En annen årsak kan være det som skjer i hjemmet, for det kan jo hende at foreldre kjenner på det samme og er i samme prosess som Zara. Det kan også tenkes at barnehagen Zara var i ikke ga rom for ulike kulturer, noe som gjorde det vanskelig for henne å føle anerkjennelse for sin identitet (Kibsgaard, 2016, s. 74-75).

Barns kultur bygger på hva andre barn i miljøet en befinner seg i er opptatt av. Det er viktig å påpeke at foreldrekulturen ikke er barnets kultur, men at foreldre påvirker barnet er det ingen tvil om. I et intervju Kibsgaard (2016) gjorde har en av informantene med kurdisk bakgrunn referert til at hun kan se hvordan barn henter opplevelser utenfor barnehagen og bringer det inn i leken i barnehagen. Hva da for eksempel? Er det ikke greit med et kort eksempel her for å få frem poenget bedre? En annen informant svarte at hun ikke har sett spor av bakgrunn av ulike religioner i leken. Her har man en informant som har egne erfaringer og kjenner kulturen godt, noe som gjør at hun har den kompetansen som trengs for å kunne videreføre dette i leken som utspiller seg. Barna kan da oppleve sin bakgrunn som noe viktig i leken, samtidig som de blir møtt med positivitet og forståelse (Kibsgaard, 2016, s. 76-77).

Öhman (2012) beskriver leken som noe som kan sees på som universelt og kulturelt

Barn over hele jorden leker familieleker. Det samme gjelder andre lekemønstre, som bevegelseslek og konstruksjonslek. Barn overalt hopper tau og paradiser, husker, leker blindebukk, gjemsel, kaster ball, klinkekuler, leker sangleker og rir på kjepphester. (Öhman, 2012, s. 74)

Leken overføres fra generasjon til neste generasjon og uansett hvilken kultur som er fremhevende i et samfunn vil lekemønstre som presentert over finne sted og forskjellen vil da ligge mer på hvordan disse leken utøves. Det som vil være aktuelt å se på er hvordan voksne tillater seg å legge til rette for lek eller deltar for dette er noe som vil variere i større grad enn hva lekemønstrene er. Her referer Öhman (2012) til forskerne Gaskins, Haight og Lancy (2006) som har skilt ut tre ulike kulturelle mønstre blant voksne. Først beskriver de en

lekekultur der voksne er deltagende, de oppmuntrer til at barna skal leke og ser på dette som en investering. De ser på dette som en måte barn kan utvikle seg kognitivt og kaller denne måten å opptre på som den kultiverende leken. Videre viser forskerne til den aksepterende leken. Her er de voksne mindre deltagende enn det forrige lekemønsteret, de lar barna leke selv og anser leken som barns verden. Voksne tar avstand fra leken og legger lite tid og engasjement da de ikke ser verdien av egen deltagelse som noe fremmede for barns kognitive utvikling. Man finner også i enkelte kulturer et tredje lekemønster, som kalles begrenset lek. Dette lekemønsteret er beskrivende i seg selv og går ut på at voksne delvis ikke tillater barn å leke. Det verdsettes mer at barn gjør nytte for seg i form av arbeidsoppgaver som voksne selv utfører, og de ser på dette som en investering, der man skolerer barna i de voksnes arbeidskultur (Öhman, 2012, ss. 73-75).

3.0 Metode

Metode er verktøyet vi bruker for å kunne undersøke noe. Dette handler om hvordan man innhenter informasjon og hvordan man videre analyserer informasjonen man har foretatt seg. Metode er beskrevet som en strategi for å tilegne seg kunnskap og for å finne svaret på en aktuell problemstilling. For å komme frem til hvilken metode man skal bruke, må man først sette seg inn i hva det er man skal undersøke, deretter se på hvilken metode man bør bruke for å besvare oppgave på en faglig måte som er forenelig med de krav som er satt. Altså handler dette om å finne riktig vei mot det målet som en har satt seg (Dalland, 2017).

3.1 Valg av metode

Jeg har valgt å bruke intervju som ofte brukes i kvalitative studier. Dette for å utvikle en forståelse av fenomener som er knyttet til personer og situasjoner i deres sosiale virkelighet. Å velge intervju som metode ble et naturlig valg for meg da jeg i min oppgave er ute etter å få et innblikk i minoritetsforeldrenes forståelse for lekens verdi. Mitt formål var å fremskaffe fylldig og beskrivende informasjon slik at jeg fikk nok materiale å anvende meg til. Med tanke på min problemstilling var det viktig for meg å komme så dypt som mulig i informantenes erfaringer, følelser og tanker rundt det aktuelle temaet slik at responsen ikke ble overfladisk eller ”riktig”, men heller detaljert og basert på egne tanker. For at jeg skulle oppnå dette stilte jeg spørsmål underveis som jeg ikke hadde tenkt ut på forhånd mens som under intervjuet var behjelpelig for å få en utdypning. Dette kalles semistrukturert intervju, og er løsere i formen

enn om du bare holder deg til de spørsmålene du har forberedt på forhånd (Dalen, 2013, s. 14).

3.2 Valg av informanter og forhåndsarbeid av datainnsamling

Etter å ha utformet en intervjuguide og skrevet et informasjonsskriv gjenstod det for meg å skaffe meg informanter. Under min siste praksisperiode var jeg i en flerkulturell barnehage der det var barn med foreldre med flere ulike kulturelle bakgrunner og hvor oppholdstiden i Norge varierte mellom ett til tre år. Jeg anså dette som en god målgruppe for mitt arbeid og valgte derfor å ringe min daværende praksislærer å høre om dette var mulig, jeg fikk positiv tilbakemelding og sendte informasjonsskrivet over på epost. Etter en stund hadde jeg enda ikke fått noe respons, så jeg valgte å forhøre meg med en ytterligere ansatt i en annen barnehage som også hadde en flerkulturell barnegruppe med foreldre av ulik bakgrunn. Tiden gikk og det var lite respons å få. Siden bacheloroppgaven har sin frist måtte jeg gå andre veier. Jeg valgte da å forhøre meg i min egen krets, da jeg har en etnisk bakgrunn fra Iran. Her klarte jeg å nå ut til to informanter som kunne stille til intervju, og to som kunne besvare meg på epost ved at jeg sendte intervjuguiden på forhånd.

Alle informantene er opprinnelig fra Iran og har oppholdstid i Norge på 31 til 28 år. En av informantene har hatt tre barn i norsk barnehage, den andre informanten ett barn, den tredje to barn og den fjerde to barn. Ingen av informantene har barn i barnehagen per dags dato, og alle er kvinner. De har en religiøs bakgrunn som muslimer men ingen er praktiserende. Alle er i arbeid og har høyskoleutdanning tatt i Norge.

Som beskrevet tidligere, innvandrere mennesker til Norge kommer av ulike årsaker, noen for å studere og jobbe, andre på grunn av krig, forfølgelse og undertrykking. Mine informanter er alle av den sistnevnte kategorien. ”Flyktninger er personer som får opphold fordi de enten fyller vilkårene i flyktningkonvensjonen, eller som står i reell fare for å bli utsatt for dødsstraff eller straff ved tilbakevending til hjemlandet.” (Sand, 2016, s. 17).

3.3 Gjennomføring

Før jeg avholdt intervjuene laget jeg et samtykkeskjema der jeg blant annet presenterte oppgaven min og hva dataen som kommer inn skal brukes til. Jeg informerte videre om mine plikter angående anonymisering og at informasjonen som ble utvekslet kun ville bli sett av

intervjuer og veileder. Deretter fikk jeg muntlig samtykke av begge informantene jeg intervjuet ansikt til ansikt. De andre to informantene som kun hadde mulighet til å svare per e-post sendte jeg først samtykkeskjemaet og deretter intervjuguiden. Her måtte jeg presisere at jeg var interessert i deres erfaringer og tanker, slik at de ikke skulle lese seg opp underveis. Jeg la ved at om det var noe som var uklart kunne de sende meg en epost eller ringe. Til slutt informerte jeg alle informanter at alt av data i forbindelse med intervjuene vil bli slettet når min oppgave leveres den 03.05.2019.

Som Monica Dalen viser til er intervju en metode der jeg som forsker ber om informantens synspunkter, da man i et kvalitativt intervju har utarbeidet både temaer og spørsmål før selve intervjuet. Derfor var det viktig å være forsiktig under intervjuet med å gi informasjon som kunne påvirke respondentens ytringer, i tillegg skal det ikke moraliseres eller argumenteres i et forskningsintervju. Jeg valgte å lytte godt til det informantene sa og prøvde å vise med kroppsspråk og små verbale kommentarer at jeg var genuint interessert i det informanten hadde å komme med. Dette er også en måte å vise anerkjennelse ovenfor den personen som intervjues (Dalen, 2013, s. 32).

3.4 Analyse av data

Etter endt intervju begynner prosessen med å organisere og bearbeide dataen som er innsamlet. Da jeg avholdt intervjuene brukte jeg en datamaskin til å notere svar, da det ikke var tillatt å ta opptak på bakgrunn av de nye reglene til NSD. Dette medførte at jeg ikke kunne transkribere, noe som ville gjort empirien mer pålitelig. Jeg kunne da kort tid etter intervjuene skrive ut materialet for å så begynne med kodingsprosessen av datamaterialet. Dette var en spennende prosess men også tidskrevende, og det var vanskelig å si seg ferdig da det for hver gang jeg leste gjennom materialet dukket opp ny informasjon som var nyttig. Fremgangsmåten jeg brukte var å først se på hvilke data som var relevant for min problemstilling. Jeg tok da det utskrevne materiale og begynte å lese over det noen ganger slik at jeg ble godt kjent med det. Etter å ha blitt godt kjent med dataen begynte jeg å systematisere funn, måten jeg gjorde dette på var å bruke en farge for hvert tema for å så markere aktuelle temaer ut i fra hvilke temaer jeg skulle berøre.

3.5 Forskningsetikk

Når man har et forskningsprosjekt er det viktig å ta stilling til kravene samfunnet stiller om å regulere all vitenskapelig virksomhet mot de etiske prinsippene som er nedfelt i lover og retningslinjer (Dalen, 2013, s. 100). Da er det blant annet krav om informert og fritt samtykke, dette gjorde jeg ved å formulere et samtykkeskjema som ble gitt til den enkelte informant. I samtykkeskjemaet fikk jeg orientert informantene om hva som skulle utforskes samtidig som jeg orienterte dem om hvilken rolle de hadde. Med tanke på at dette er en kvalitativ studie er det vanskelig å forutse hvilke endringer som vil forekomme underveis, det er derfor begrenset på hvor mye informasjon forskerne kan gi om det bestemte opplegget. Jeg la derfor med at om de under noen omstendigheter ville trekkes seg, stod de fritt til å gjøre dette når som helst. Samtidig er det satt krav i kvalitative studier at informanten under all omstendighet skal anonymiseres. Dette ble gjort for å garantere anonymitet og at all innsamlede data ville bli slettet etter endt frist (Dalen, 2013, s. 102).

3.6 Metodekritikk

For at leserne skal få en mulighet til å vurdere forskningen kritisk er det viktig at de får et innblikk i hvilken grad forskerrollen kan ha påvirket tolkningen, dette er spesielt viktig der hvor forskeren velger problemstillinger de selv er berørt av. Fordi jeg selv er fra Iran kan dette ha en påvirkning, da min forskning går ut på å se hvilken forståelse minoritetsforeldre har for lekens verdi. Samtidig skriver Monica Dalen (2013) at forskerens fortolkning av uttalelser kan være påvirket av forholdet mellom forsker og informant. Da jeg kjenner til alle mine informanter fra før av, kan det antas at både jeg og informantene mine vil være påvirket av dette.

I tillegg er forskningen min basert på fire informanter som er fra samme land og derfor bør det tas høyde for at resultatet er kun deres erfaringer og at andre minoritetsforeldre fra samme eller andre land kan ha andre erfaringer. Her må det også tas høyde for måten intervjuene ble gjennomført. Monica Dalen (2013) sier at

Forskeren spiller en viktig rolle i en intervjuundersøkelse og inngår som en aktør i analyse og forskningsprosessen. Bruk av flere intervjuer ville kunne svekke kvaliteten i prosjektet dersom disse ikke har fått en felles opplæring og en felles forståelse som grunnlag for gjennomføringen av intervjuene og tolkning av dem. (Dalen, 2013, s. 97).

Da jeg gjennomførte to intervjuer ansikt til ansikt og to ble send per epost, vil jeg anta at selv om alle fikk det samme samtykkeskjemaet kan det ha vært delt forståelse som kan ha svekket relabiliteten i min forskning.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

For å få et helhetlig bilde og en bredere forståelse for det jeg undersøker har jeg først valgt å se på informantenes forklaring og erfaring fra lek, deretter vil jeg se på faktorer som kan være påvirkelig for deres syn på lek. Måten jeg vil gå frem i dette kapitlet er å presentere funnene mine først i hvert underkapittel for å så drøfte i lys av teori.

4.1 Minoritetsforeldres forklaring og erfaring fra lek

Det var flere fellestrekk som gikk igjen da jeg stilte spørsmål om hva tankene deres var om lek. Her kom det flere ganger frem at lek hadde en stor betydning for sosial kompetanse, det å kunne skape relasjoner til andre barn. En av informantene svarte at hun anså leken som noe svært viktig, da dette var den viktigste måten å lære og utvikle seg på som barn. Selv viste de til at når de var barn lekte de mye med andre barn, ikke gjennom barnehage men med naboer og slektninger da det ikke var noe barnehage på deres tid. Leken foregikk for det meste ute og ofte uten tilsyn fra voksne. Blant alle mine informanter var det ingenting negativt å si om lek. Og på spørsmålet om hvilke erfaringer de har med lek, fikk jeg følgende svar fra en informant:

”Jeg personlig har veldig gode erfaringer med lek. Det var det eneste jeg ville gjøre hele dagen”.

Temaet frilek var også noe vi kom inn på i intervjuene. Min oppfattelse av det som kom frem var at de stort sett hadde positiv holdning til frilek. Fellestrekk hvor barn lærte seg å være selvstendig og kunne være seg selv i det som utfoldet seg i lek dukket opp. De kunne basere leken på det de selv var interessert i, samtidig som de fikk muligheten til å ta initiativer som var en viktig del av deres egne erfaringer fra barndommen. Men selv om det var mye positivitet blant temaet var de også opptatt av at det ikke skulle være uten voksnes tilsyn, da ulempen kunne være at barn ble oversett eller utestengt av leken som var det eneste innvendingen en av informantene hadde.

For at jeg selv skulle forstå hvorfor min målgruppe beskrev sine tanker som de gjorde ville jeg vite hva de selv lekte som barn. Her var det flere likheter med hva som lekes i den norske barnehagen. De lekte med ball, gjemsel og noe som de kalte ”Tantelek”. De lekte også mye med sang, rim og regler. En av lekene som ble beskrevet var at man satte seg på gulvet med strake ben i en sirkel, mens det var en person i midten som leste reglen ”Atal matal totoleh” (Nonsense, eks elle, melle).

”Atal matal totoleh,

Gave Hasan che joreh

Na shir dareh na peston

Gavesho bordan hendeston

Yek zane kordi beston

Esmesho bezar am ghezi

Dore kolash ghermezi

Hachin o vachin

Ye pato var chin”

Mens de sang pekte personen som satt i midten mot beina til de rundt. Da sangen var ferdig måtte den foten som hånda til personen i midten pekte mot, trekke seg og personen som måtte trekke begge beina først gikk ut av leken. Videre sier en av informantene at lek er lek og av hennes erfaringer var det mye hun gjenkjente i den norske barnehagen som hun gjorde selv som barn.

4.1.1 Drøfting

I mine funn var det flere av informantene som beskrev at lek har stor betydning for å lære, man kunne blant annet utvikle språket, utvikle seg fysisk og det var viktig for sosiale ferdigheter. Videre observerte jeg at alle informantene beskrev lekens betydning som noe lærerikt, som et verktøy barn kunne bruke for å utvikle seg. Blant svarene jeg fikk av informantene kom følgende frem: ”jeg synes lek er av stor betydning for å utvikle språket og barn lærer seg å ta ansvar gjennom lek”, ”vi anser lek som noe svært viktig, det er den viktigste måten barn lærer på i den alderen” og ”lek er veldig viktig for barnet og utviklingen til barnet, man lærer seg blant annet å forholde seg til andre mennesker”. Ser vi på disse ytringene kan man se begrepet lære går igjen hos informantene. Å finne et fasitsvar på hva lek er og hvordan leken skal forstås er problematisk, da det er flere måter å se på lek.

I FNs konvensjon om barns rettigheter beskriver de leken som noe ikke produktivt, lek skal ikke være styrt mot et mål brukt av en metode. Leken skal være spennende, moro, skape usikkerhet, utfordringer og være fleksibel. Altså er leken her beskrevet som at barn leker for lekens skyld, lek skal ikke ha retningsbestemmelser som fører til en gitt gevinst (FN, 2013, S. 5-6). Ser man på denne beskrivelsen av lek opp mot hva mine funn sier er det lite som korresponderer. Som sagt er det flere måter å se på lek og om man ser på rammeplanen for barnehager vil man kunne tolke det noe annerledes. Selv om rammeplanen viser til at lekens egenverdi skal anerkjennes, kan man se at lekens instrumentelle verdi også blir løftet frem i motsetningen til FNs beskrivelse. Om man så leser videre i rammeplanen står det at leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for språklig og sosial samhandling (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20). Om vi nå ser på hva funnene mine tyder på og det rammeplanen beskriver som verdier i lek, finner vi likheter og vi kan se at informantene viser god forståelse for lekens instrumentelle verdi. Vi kan se at leken vurderes forskjellig, FNs konvensjon om barns rettigheter betrakter leken ut i fra dens egenverdi og hevder den er verdifull, mens mine informanter vurderer leken som verdifull ut ifra en instrumentell vurdering.

Ofte kan det være slik at et spørsmål fører til et annet, også i min studie. Min tolkning på hvilken forståelse foreldre med minoritetsbakgrunn har for lek er mer enn kun det som blir svart på hvert enkelt spørsmål, men jeg ser også etter sammenhenger. Spørsmålet jeg stiller meg selv da er, hvorfor de svarer som de gjør? Lek er læring, lek fører til språkutvikling, lek gir sosial kompetanse, dette er verdier mine informanter beskriver som verdifulle i lek i barnehagen. Når jeg stiller spørsmål om hvilke erfaringer de selv hadde svarer en av informantene slik, ”jeg personlig har veldig god erfaring med lek, det var det eneste jeg ville gjøre hele dagen.”. Om vi da ser tilbake på beskrivelsen for lekens egenverdi der moro, usikkerhet, utfordring og fleksibilitet er en pådriver for å fortsette å leke, kan vi sette dette i kontekst med at ”lek var det eneste hun ville gjøre hele dagen”. Det kan tenkes at mennesker vurderer noe basert på deres egne erfaringer og at dette er med på å gi den forståelse som de beskriver. Et element som da er viktig å ta med er at ingen av mine informanter har gått i barnehage selv og deres første møte med en institusjon var skole.

Ut i fra tolkningene over ser det for meg ut som at lek i seg selv og lek i barnehagen har to forskjellige betydninger for informantene. Sigrun Sand (2016) viser til at i noen land er det et

skille mellom omsorg og læring, der det pedagogiske tilbudet sees mer på som formell læring. Innfallsvinkelen kan da være at informantenes første møte med en pedagogisk institusjon som da var skole, blir sammenlignet opp mot barnehagen, som igjen kan være en forklaring på deres forståelse for lek i barnehagen. Siden barnehagen er et møte med en institusjon, vil det kanskje være naturlig at de forventer at lek skal være noe lærende i motsetning til når de beskriver egne erfaringer (ibid, s. 100).

Å ha ulike forventinger til hva barna skal lære i barnehagen og hvordan de skal lære forekommer ofte, og et godt samarbeid mellom barnehage og hjem kan forebygge eventuelle misforståelser. Sand (2016) viser til flere eksempler der det oppstår mistolkninger i hva man foretar seg i barnehagen. Blant annet viser hun til en undersøkelse gjort i Sverige der de så på hvordan bruken av bildebøker foregikk hjemme hos en tyrkisk familie. Det viste seg at i hjemmet forventet de tyrkiske mødrene at de skulle sitte i ro og lytte. Dette førte til tause og passive barn som barnehagelærerne oppfattet som at de ikke forsto det som ble lest for dem. En annen undersøkelse som ble gjort i Canada der foreldre med kinesisk, iransk og indisk bakgrunn ble intervjuet, viste det seg at foreldrene var opptatt av læring og så ikke noe verdi i ”lekelse” (ibid, s. 101-102). Det kan se ut til at mine informanter har et mildere syn på læring i barnehagen enn det som blir fremstilt i undersøkelsene som ble gjort i Sverige og Canada, likevel er det viktig at barnehagen er åpen for dialog med foreldre slik at man ikke tolker situasjoner ensidig ut i fra sitt eget perspektiv.

Selv om det vises til i avsnittet over at mine informanter kanskje har en annen forståelse for lek og lek i barnehagen kan vi likevel se flere likheter med det de selve lekte. Blant annet lekte informantene gjemsel, tantelek (rollelek) og med rim, sang og regler når de selv var små. Reglen som også står lengre opp i teksten går også ut på noen av de samme prinsippene som ”elle, melle”. Öhman (2012) skriver at barns lek er universell. Uavhengig av hvilke kulturer som råder i det samfunnet en vokser opp i, vil man vil finne temaer i lek som er gjenkjennbart uansett hvor en befinner seg. Hvis man ser på hva som lekes i den norske barnehage, vil man fort se at det mine informanter ramser opp av leker de selv lekte, er dette også aktiviteter vi gjør daglig i barnehagen. Samtidig ser vi at informantene stiller seg positivt til frilek, de beskriver det som at barn kan lære seg å ta initiativer, bygge leken på det de selv var interessert i og kunne kjenne på det å være selvstendig, dette basert på egne erfaringer.

Forskerne Gaskins, Haight og Lancy (2006) skiller mellom tre kulturelle mønstre innen lek, den kultiverende, aksepterende og begrenset lek. I dataene jeg har samlet inn kommer det

gjentakende frem hos informantenes egne erfaringer med lek, at dette var uten en voksen til stede. De sier at leken for det meste var barnestyrte og foregikk som regel med andre barn. De lekte for det meste utendørs i timevis uten å være under noe oppsyn fra foreldre. Uten at jeg la føring i intervjuet om voksnes rolle i lek, kom dette likevel frem hos informantene og var åpenbart viktig for dem. Når de beskriver sine egne erfaringer med lek ser det ut til å ligne på det kulturelle mønsteret som Gaskin, Haight og Lancy (2006) beskriver som den aksepterende leken

Her respekterer de voksne barnas lek, men de deltar sjeldent selv i den. Lek betraktes som noe barn skal drive med – ikke voksne. I kulturer som preges av dette mønsteret, lar man barn leke i fred, uten innblanding fra de voksne. De voksne investerer ikke tid og engasjement i leken siden den er barnas egen verdi, og voksnes engasjement i leken anses ikke å fremme barns kognitive utvikling. (Öhman, 2012, s. 74)

Denne beskrivelsen korresponderer med det informantene fortalte om lekekulturen sin i Iran. Men selv om de beskriver det slik, har jeg en oppfatning om at de selv har tatt avstand fra dette lekmønsteret. Det kan tenkes at de med sin lange oppholdstid i Norge, utdanning og erfaringer med barn de selv har hatt i barnehagen, har opparbeidet seg et verdisyn som ligner mer på den kultiverende leken. Her oppmuntrer foreldre leken og ser på leken som en investering som er med på å utvikle barns ferdigheter og kompetanser (Öhman, 2012, s. 74).

Basert på dataene jeg har samlet ser det ut til at informantene har en god forståelse for lekens verdi og forskjelligheter blir mer og mer uklart underveis i drøftingen. Dette fører til at det kan kjennes noe ubetydelig å stille de spørsmålene jeg gjorde i intervjuet, jeg føler meg rett og slett litt uvitende. Man har gjort seg opp ideer og forestillinger som på forhånd dømmer denne” gruppen”. Uten å klandre seg selv, er det slik at alle har fordommer, disse bygger ofte på at man trekker generelle beslutninger fra få observasjoner og for lite kunnskap om vedkommende. Intensjonen bak det er ikke nødvendigvis negativ, for fordommer er også et verktøy for å gjøre det enklere i møte med andre slik at man kan vite hvordan man skal samhandle, men man skal likevel være forsiktig (Horntvedt, 2012, s. 231). Å tenke at minoritetsforeldre forstår lekens verdi eller ikke trengs det en genuin interesse fra barnehagepersonalet som kan utfordre sine egne tanker og andre på institusjonen, da det ligger som oftest mer bak det en ser og tenker i møte med foreldre. For å ta et eksempel kan man se på min gruppe informanter, den ene informant sa at verken hun eller faren til barna fikk lekt så mye med barna som de ønsket. Hun forklarte at de var i en integreringsprosess

som for hun var tidskrevende og i tillegg var det begrensninger med tanke på økonomi, da de ikke hadde jobb, og måtte derfor bruke mye tid på utdanning da barna var små og gikk i barnehagen. Det vil si at informantene hadde et ønske om å leke og legge til rette for lek, men på grunn av at integreringsprosessen var så tidskrevende var dette utfordrende, og deres interessert for lek kom kanskje ikke frem i møte med barnehagen.

4.2 Faktorer på verdisyn

Mine informanter er alle av iransk bakgrunn, grunnet uroligheter i hjemlandet var de på flukt og fikk da flyktningstatus når de kom til Norge. De flyttet fra familie, jobb, hjemmene sine og barndommen. Når de kom til Norge måtte de starte livene sine på nytt med å oppdra barna sine i en ny kultur, følge andre normer og adaptere nye skikker. De måtte gå om skole, ta utdanning på nytt og skaffe seg jobb slik at de kunne forsørge barna sine. Som den ene informanten sa selv, var det viktig for henne å kunne integrere seg i det norske samfunnet for å bli akseptert av majoriteten. Derfor var det viktig for henne å skaffe seg status, og måten for å oppnå dette var gjennom å ta utdanning. Når jeg tar et skue over hvilken yrker informantene mine har, ser jeg at alle har minimum tre års høyere utdanning. De jobber nå som ingeniører, leger og sykepleiere.

Som sagt er alle mine informanter fra Iran. Jeg var derfor interessert i å se om det var noe kulturelle forskjeller med tanke på leken de var kjent med fra deres barndom og om de var interessert i å bringe noe av dette inn i den norske barnehagen. Overraskende nok var det betydelig små forskjeller når de beskrev hva de lekte med når de var barn og det som lekes her i landet. Ved spørsmålet om de var opptatt av at barnehagen skulle bringe inn noe fra deres kultur svarte en av informantene slikt:

Nei det er jeg ikke. Det er viktig for barn å kunne vokse opp blant kulturen til samfunnet de befinner seg i. Barnet har fortsatt ikke noe grunn til å begynne å lære seg kultur i en så tidlig alder

Fra en annen informant:

”Nei, da jeg ikke ser noe spesielt med min kulturelle bakgrunn som er forskjellig fra det i Norge.”

Videre var det en av informantene som sa at hun ikke så på det at barnehagen skulle bringe inn noe fra barnets kulturelle bakgrunn som noe barnehagen skulle gjøre men som heller kunne styrkes hjemme. For henne var lek, lek.

4.2.1 Drøfting

Som i et av mine funn kan vi se at informanten sier at det ikke er noe forskjell fra sin kultur og den norske når det kommer til lek, men lager likevel et skille med oss og de uten å utdype det noe mer. Det vil oppstå kulturelle forskjeller da for eksempel trosform, moral og skikker vil variere fra hvor du er fra i verden. Derimot er ikke kultur bare lært men den overføres også fra generasjon til generasjon. Derfor er det viktig å poengtere at kultur forandrer seg over tid. Informantene har alle oppholdt seg i Norge over lang tid og det kan tenkes at de kulturelle forskjellighetene de opplevde ved inngangen, ikke er like klare nå. Man kan tenke seg til at siden den og den personen er fra et annet land vil det også merkes forskjeller, men slik trenger det ikke å være. Grensene mellom kulturer er nemlig ikke like tydelig som for eksempel grensen mellom språk, derfor vil fellestrekkene bli mer lagt merke til enn forskjellene. Det moderne og komplekse samfunnet vi lever i per dags dato er det store kulturelle forskjeller som er basert på hva man har lært og hvordan man ser på verden. Derfor vil det også være problematisk å si at alle norske har felleskultur. Å problematisere at mennesker fra Iran, Somalia eller USA har forskjellig kultur vil ha sin begrensing. Ingen av mine funn tilsier at informantenes forståelse for lek er noe annerledes enn det som vektlegges i barnehagen. Det har utfoldet seg blant innvandrere at på vesentlige områder har de sluttet å vær amerikansk eller indisk, og det kan tenkes min gruppe informanter går under denne kategorien basert på funnet øverst i avsnittet (Eriksen & Sajjad, 2015, s. 42).

Vi kan se på funnene mine at det å bringe inn noe fra egen kultur i lek ikke er av betydning. Årsaken til dette kan være mange og man kan ta seg selv i å tenke at man ikke ønsker å skape forskjeller eller at man har frykt for å ikke bli anerkjent er til stede. Rett og slett kan det også være at de ikke føler at det er noen store/nevneverdige forskjeller i det hele tatt. Kibsgaard (2016) viser til en praksisfortelling der et somalisk barn i barnehagen kjemper for både å markere og få tilskrevet sin norske identitet. En slik følelse fikk jeg når jeg intervjuet informantene mine, ingen var noe særlig interessert i å utdype noe fra sin kultur, hvorfor de ikke ville utdype kommer litt senere i teksten.

Kibsgaard (2016) stiller spørsmålet om det kanskje ikke alltid er rom for andre kulturer i hverdagen, eller at man må være norsk for å bli regnet med i barnegruppen. Det kan da tenkes at dette også er noe informantene har følt på og prøver å unngå at dette er noe barnet deres skal oppleve. “Følelsen av å tilhøre barnefelleskap i barnehagen, eller i den barnegruppa barn er satt til å være i, har stor betydning for barns opplevelse av tilhørighet, gjenkjennelse og trygghet.” (Kibsgaard, 2016, s. 74).

Da mine informanter har en historikk på 30 års oppholdstid i Norge kan det være at de har tilpasset seg den norske kulturen, og derfor kjenner tilhørighet, gjenkjennelse og trygghet i det som utspiller seg i barnehagen.

Samtidig ser jeg gjennom intervjuene at mye som blir sagt er i samsvar med det lærerbøker sier om lek, og det kunne lik så gjerne ha vært en barnehagelærer som var informanten. Når dette er sagt må det sies at alle mine informanter er høyt utdannet, noe som kan ha en betydning for deres kunnskaper og syn på lek. Det kjennes nesten ut som om intervjuet var en prøve, der noe var rett og galt. Selv om jeg presiserte at jeg var interessert i deres erfaringer og egne meninger om lek. Jeg kunne noen ganger kjenne igjen ting de sa som også går igjen i rammeplanen, som ga meg en følelse av at de også prøver å markere sin identitet.

Selv om jeg i avsnittet over har trukket en mulig konklusjon på at informantenes lange oppholdstid i Norge kan ha en innvirkning på deres holdning til å innblande sin kultur i lek. Må vi igjen ta en titt på det en av informantene sa i et annet perspektiv får å se om vi finner flere svar

Nei, jeg tenker lek er lek. Men om man skal bringe inn elementer av våres kultur er det viktig at man kan nok om det, men dette er det vell ingen som gjør. Man må ha de riktige resursene og forståelsen, men jeg anser uansett ikke noe av dette som man skal gjøre i barnehagen, men heller hjemme.

Uten å utdype noe særlig mer med hva som er særegent med hennes kultur.

Informanten sier at lek er lek, noe som kan sees opp mot Öhman sin forskning som jeg viser til tidligere i oppgaven. Der kan vi se at leken sees på som universell og at flere av lekens grunnprinsipper er like verden over. Likevel ser vi at informanten viser en tvilende holdning til barnehagen sin kompetanse innenfor det kulturelle feltet, noe som gjør at hun heller anser dette som noe man heller skal styrke hjemme. Før jeg går videre er det viktig å nevne at ingen av informantene har hatt barn i barnehagen de ti siste årene, og at det må tas høyde for barnehagepraksisen kan ha endret seg og at informantene kan ha delt en annen opplevelse om de hadde barn i barnehagen nå.

FNs konvensjon om barns rettigheter skriver blant annet at lek kan hjelpe barn som har opplevd sorg, vold og andre traumer å gjenvinne kontroll over livene sine, og at aktiviteter som lek kan gjenopprette en følelse av identitet (ibid, s.16). Altså sies det her at leken har en verdi for barns identitet. Når barn med minoritetsbakgrunn begynner i barnehagen, kan dette skape bekymring for foreldre. Frykten for at barnehagen skal påvirke barnets kultur i den grad at det er med på å skape en avstand mellom hjem og barnet kan oppstå (Sand, 2016, s. 102). Selv om informanten snakker om at det trengs resurser og forståelse, anser hun ikke dette feltet som noe barnehagen skal jobbe med. Det ser heller ikke ut til at dette korresponderer med det Sand (2016) skriver om frykt for en norsk påvirkning, men at det heller er en frykt den andre veien. Hvorfor det er slikt kan ha flere årsaker, blant annet viser Sand (2016) til en undersøkelse der de studerte om barnehagen skulle bidra til majoritetskulturell kvalifisering og minoritetskulturell kvalifisering. Der kom det frem at det var en far som begrunnet sin motvilje til at barnehagen skulle formidle deres hjemmekultur i barnehagen, på bakgrunn av at morsmålet ikke kunne brukes på eksamener i Norge (ibid, s. 102). Sett i sammenheng med at min gruppe informanter er høyt utdannet og med tanke på at de kanskje ser på barnehagen som en skoleforbredende institusjon, kan dette være et tilfelle for informanten ikke så verdien i å overføre noe fra hennes kultur til barnehagens lek.

Dette tar oss med til begrepet identitet. Det kan se ut som identitet vil ha en faktor på hvordan man forstår lekens verdi. ”Å ha en identitet har gjennom en stor del av menneskehetens historie innebåret at man bli sett og plassert først og fremst i forhold til hvilket felleskap man tilhører.” (Horntvedt, 2012, s. 233). Bakgrunnen til mine informanter ser ut til å spille en større rolle en først forventet. Med tanke på at mine informanter er høyt utdannede har de med dette opparbeidet seg en identitet, de blir kanskje ikke lengre sett på som flyktninger eller innvandrere av samfunnet, men identifiserer seg heller som leger og ingeniører. Dette kan være med på å skape forventninger til egne barn, at de da skal utdanne seg slik som tidligere generasjoner har for å ikke havne i samme identitetsbetegnelse, flyktning. Om vi da tar et tilbakeblikk i oppgaven og ser på hvordan informantene beskriver lekens betydning i barnehagen, ser vi at den instrumentelle verdien der læring blir nevnt som viktig. Alle foreldre vil sine barns beste og alle er redd for at sine barn ikke skal passe inn, for mine informanter kan dette være en måte å få innpass på. Derfor kan det tenkes at når min informant sier at hun anser hjemmekulturen som noe hun selv vil styrke er hennes måte å håndtere den tilskrevne identiteten hun opplevde når hun kom til Norge.

5.0 Avslutning og videre forskning

Jeg har gjennom denne kvalitative studien sett på hvilken forståelse minoritetsforeldre har for lekens verdi. Fire foreldre med minoritetsbakgrunn har gitt sin forklaring på lekens verdi, som har vært med på å forme det bildet jeg sitter igjen med nå. Empirien fra mine informanter vil være for liten til å generalisere problemstillingen, og vil ikke være representabel for alle minoritetsforeldre. Likevel gir det et innblikk i hvordan lekens verdi kan forstås av minoritetsforeldre.

Det kom tidlig frem i drøftingen at informantene hadde positive erfaringer med lek, og verdsatte lekens verdier høyt. Blant annet kom det frem at de forsto leken som betydningsfull for barns utvikling og læring, noe som viste seg å bli gjennomgående verdier i studiet. Dermed tok oppgaven i retning av at deres forståelse på lekens verdi var bygd på lekens instrumentelle verdigrunnlag og deres forklaringer korresponderte godt med det rammeplanen (2017) sier om lek. Selv om de også snakket om sine erfaringer i lek som hadde kjennetegn ved lekens egenverdi, virket det avgjørende for de hvor leken tok plass. Om leken befant seg i barnehagen eller hjemme så ut til å spille en rolle i hvordan de betraktet dens verdi. Da deres første møte med en institusjon i Iran var skole, så det ut til at det hadde en sammenheng med hvordan de forsto lekens verdi, som var med på å gi to betydninger for lek. Samtidig kan man se at deres lange oppholds tid i Norge kan ha farget deres syn. Når de beskriver lek fra Iran og ser på hvordan leken utspiller seg er det både forskjeller og likheter, men det ser ut til at spesielt en viktig faktor for deres syn på lek spiller inn. Et vendepunkt ble da til da jeg begynte å drøfte deres interesse om å bringe noe inn i leken fra dere egen kultur, det så ikke ut til at de så verdien i dette, og en av informantene beskrev det som at det ikke var noe barnehagen skulle ta hensyn til. Dette bunnet ut i at deres identitet var med på preget deres syn på lek, frykten for å ikke passe inn eller få tilskrevet en identitet kan være en stor faktor for at de verdsetter lekens instrumentelle verdi i større grad en lekens egenverdi. Dette gjør at jeg i utgangspunktet sitter igjen med et inntrykk av at de har en mer læringsorientert tankegang, men ikke basert på deres erfaringer for lek fra Iran, men på grunn av deres motivasjon til å integreres ”riktig” i det norske samfunnet. Det kan se ut som informantens identitet og deres måte å formidle deres syn på lekens verdi er tett knyttet opp mot hverandre.

I videre forskning hadde det vært viktig å sett på om iranske foreldre med barn i barnehagen i dag har lik forståelse som det mine informanter ga uttrykk for. Slik kunne jeg sett om forskningen som er gjort i denne studien hadde vært overførbar til dagens minoritetsforeldre. Samtidig hadde det vært interessant å sett på hvilken forståelse en mindre homogen gruppe foreldre med minoritetsbakgrunn ville ha for lekens verdi. En annen viktig studie som kunne vært interessant å se nærmere på, er på hvilken måte barnehagepersonalet kan forebygge at minoritetsbarn- og foreldre blir tilskrevet en identitet ut fra stereotypiske holdninger og kulturell bakgrunn.

6.0 Bibliografi

- Dalen, M. (2013). *Intervju som forskningsmetode*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal akademiske.
- Eriksen, t. H., & Sajjad, T. A. (2015). *Kulturforskjeller i praksis*. Oslo: Gyldendal akademiske.
- FN (2013). *Generell kommentar nr. 17 (2013) om barnets rett til hvile, fritid, lek, fritidsaktiviteter, kulturliv og kunstnerisk virksomhet (art. 31)*. Komiteen for barns rettigheter. Hentet fra:
https://www.regjeringen.no/contentassets/1376fac2fe2a427389f9f94b52acdefc/crc-c-gc-17_en_nor.pdf
- Glaser, V. (2017). *Foreldresamarbeid, Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. 0105 Oslo: Universitetsforlaget.
- Gopnik, A. (2016). *The gardener and the carpenter*. New York: Farrar, Straus & Giroux.
- Horntvedt, T. (2012). Strukturell og systematisk diskriminering - er det rasisme. I P. I. Båtnes, & S. Egden, *Flerkulturell forståelse i praksis* (s. 231). Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplanen for barnehagen*. Oslo: Utdanningsdirektoratet.
- Öhman, M. (2012). Det viktigste er å få leke. Oslo: Pedagogiske forum.
- Sand, S. (2016). *Ulikhet og fellesskap*. Vallset: Oplandske Bokforlag.
- Spernes, K., & Hatlem, M. (2013). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse*. Oslo: Gyldendal Akademiske.
- Sundsdal, E., & Øksnes, M. (2017). Om å verdsette barns lek. I M. Øksnes, & T. H. Rasmussen, *Lek* (s. 50). Oslo: CAPPELEN DAMM AS.
- Zachrisen, B. (2015). *Like muligheter i lek*. Oslo: Universitetsforlaget.

7.0 Vedlegg

7.1 Intervjuguide

Intervjustart:

- Presenter meg selv og min oppgave
- Vise informasjonsskriv og få bekreftelse
- Informasjons spørsmål: Bakgrunn, oppholdstid, første barn i barnehagen

Intervjuet:

- Hva tenker du om lekens betydning i barnehagen?
- Hvilke erfaringen har du med lek? Hvordan lekte du som barn? Både her i Norge og fra hjemlandet.
- I Norske barnehager er det mye fokus på frilek, hva er dine tanker om dette?
- Hvordan leker barnet ditt hjemme?
- Er du opptatt av at barnehagen bringer inn noe fra din kulturelle bakgrunn i lek? Evt, hvorfor og hva?
- Hvilke gevinster tenker du barnet ditt får gjennom lek? Hvilket utbytte?
- Er det noe mer du vil si når det gjelder din oppfatning av lekens betydning i barnehagen?

7.2 Samtykkeskjema

Hei,

Jeg studerer for tiden på Dronning Mauds Minne og skal gå i gang med å skrive en bacheloroppgave. I denne oppgaven bygger jeg videre på et prosjekt der jeg i utgangspunkt tok en pedagogisk leder sin oppfatning av minoritetsforeldres forståelse for lekens verdi. I denne oppgaven skal jeg undersøke hvilke tanker foreldre med minoritetsbakgrunn har i forhold til lekens betydning i barnehagen. Det jeg ønsker å undersøke er hvilken tanker foreldre med minoritetsbakgrunn har for lek, hva lek betyr for deg og hvilke erfaringer du har.

Problemstilling: Hvilken forståelse har minoritetsforeldre for lekens verdi?

For å innhente den nødvendige informasjonen har jeg valgt å bruke intervju som metode. Dette for å kunne fremskaffe fyldig og beskrivende informasjon, som vil være med på å gi meg en god innsikt hvordan du/dere opplever eller beskriver hvilken betydning dere mener leken har i barnehagen.

Et eventuelt intervju vil ta mellom ca 30-45 minutter. Alle opplysninger som blir innhentet i intervjuet vil forbli mellom intervjuer, veileder og respondenten. Alle personlige opplysninger vil bli anonymisert. Når min oppgave leveres den 03.05.2019 vil alle data i forbindelse med intervjuet bli slettet.

Etter å ha nå lest gjennom skrivet har du ingen forpliktelse til å gjennomføre intervjuet og du kan når som helst trekke deg fra prosjektet uten å måtte gi noen begrunnelse. Det samme gjelder i selve intervjuet, altså så står du fritt til å trekke deg når som helst.

Student: Shayan Heidarieh

Epost: Heidarie_3@hotmail.com

Ansvarlig for prosjektet og veileder: Sonja Kibsgaard

Epost: SonjaKibsgaard@dmmh.no

Veileder: Svein Sando

Epost: ses@dmmh.no